

Матеріали

**Всеукраїнської навчально-наукової конференції,
присвяченої 55-річчю Тернопільського державного медичного університету
імені І. Я. Горбачевського,**

“ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВМ(Ф)НЗ III-IV РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ”

**26-27 квітня 2012 року
м. Тернопіль**

УДК 378.147

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ

О. О. Філіпець, В. М. Пашковський, Н. Д. Філіпець

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

METHODICAL APPROACHES TO TEACHING MEDICAL DISCIPLINES FOR FOREIGN STUDENTS

O. O. Filipets, V. M. Pashkovskiy, N. D. Filipets

Bukovynian State Medical University, Chernivtsi

У статті висвітлено методичні підходи гуманістичного та професійно орієнтованого напрямку при викладанні навчальних дисциплін іноземним студентам. Здійснено акцент на поєднанні традиційних класичних педагогічних прийомів та інноваційних технологій навчання для підвищення якості та становлення конкурентоспроможності вітчизняної медичної освіти.

The article adduces the methodical approaches of humanistic and professional oriented direction in teaching various subjects for foreign students. The emphasis on the combination of classic traditional teaching methods and innovative learning technologies was made to improve the quality and competitiveness of the national medical education.

Вступ. Вища медична освіта спрямована на підготовку фахівців, які ґрунтовно володіють теоретичним матеріалом і необхідними практичними навичками. За умов неоднакового соціально-економічного розвитку країн важливим для іноземних студентів є питання вибору вищого навчального закладу (ВНЗ). У свою чергу, підготовка студентів-іноземців завжди була і залишається серед пріоритетних напрямків, які визначають науково-практичний потенціал та рейтингові позиції ВНЗ. Тому актуальним є питання відповідності положенням Болонської конвенції традиційних та нових форм навчання в регіональних українських медичних ВНЗ. Прагнення до конкурентоспроможності спонукає вести пошук нових методологічних підходів у системі медичної освіти через поєднання набутого досвіду кафедр для поетапного формування сучасного висококваліфікованого лікаря з логічним практичним мисленням [1, 2].

Основна частина. Метою роботи є узагальнення основних методичних підходів викладання іноземним студентам фундаментальних і клінічних медичних дисциплін для підвищення якості та конкурентоспроможності медичної освіти відповідно до сучасних вимог підготовки кваліфікованих лікарів. Виходячи з мети роботи, ми поставили завдання виділити спільні методологічні напрямки: гуманістичний та професійно-орієнтований, які забезпечать успішність педа-

гогічної діяльності, сформують особистість студента та мотивацію до навчання у медичному університеті [3, 4].

У першу чергу, навчальний процес має бути органічно пов'язаний з питанням адаптації студентів-іноземців до нових умов існування. На особливу увагу заслуговує доброзичливе ставлення до студентів, урахування ментальних та національних культурних відмінностей, допомога у пізнанні українських традицій. Суттєве значення має як рівень володіння англійською мовою (якою викладаються навчальні дисципліни) безпосередньо викладачем, так і відчуття бажання до її вдосконалення при невимушеному спілкуванні керівників підрозділів та колективу кафедр з іноземними студентами. У подоланні нових труднощів психологічною підтримкою є безпримусове, ненав'язливе пояснення правил поведінки на кафедрах під час навчального процесу та у клінічних відділеннях. Також, при спілкуванні з хворими та медичним персоналом, слід зосередити увагу на необхідність розуміння духовних, поведінкових, світоглядних відмінностей іноземних студентів для попередження етнокультурних конфліктів. Дотримання гуманістично орієнтованих принципів відношень формує авторитет педагогічного складу та власну впевненість у правильному виборі країни та закладу медичної освіти.

© О. О. Філіпець, В. М. Пашковський, Н. Д. Філіпець

По друге, якість навчання студентів-іноземців ще більшою мірою залежить від ефективності взаємодії "викладач-студент". Тому кадровий підхід поєднує рівень володіння навчальною дисципліною, вміння донести до студента програмний матеріал, прагнення до самовдосконалення. Професійна затребуваність, знання сучасного фармакологічного ринку, розуміння завдань світової медичної спільноти та структури захворювань у країнах проживання іноземних студентів сприяє авторитетності викладача. Це формує схильність як до отримання диплома лікаря, так і до продовження післядипломної освіти в обраному ВНЗ [5].

Шлях безперервної медичної освіти є достатньо тривалим в усьому світі. Зазвичай свідоме рішення студента навчатися за кордоном мотивується прагненням якісного професійного розвитку. За фаховим критерієм вибору ВНЗ переважають медичні університети. Однак фактором ризику зменшення припливу іноземних студентів у вітчизняні медичні ВНЗ є наступне ліцензування переважно за американськими чи європейськими програмами. Тому наступним кроком інтенсифікації навчального процесу є модернізація системи освіти [6]. Такий підхід сприятиме подальшому полегшенню чи взагалі відхиленню необхідності доопрацьовувати матеріал попередніх студентських курсів.

Сучасна медична освіта неможлива без поєднання класичного традиційного викладання предметів та використання інноваційних загальноосвітніх технологій. Теоретичні та клінічні практичні заняття були і є особливо важливими для отримання та удосконалення практичних навичок. Завдання теоретичних кафедр полягає не тільки в передачі чи контролі певного об'єму знань, але й доведенні до студента значення професійних дисциплін у становленні майбутнього лікаря. Прагнення викладача довести основи навчального предмета з тематичною комп'ютерною демонстрацією фрагментів традиційних американських чи британських підручників, забезпечення англомовним табличним фондом, проспектами сучасних фармпрепаратів, муляжами тощо формує бажання до навчання. Розвиток клінічного мислення прямо залежить від контакту з пацієнтом. Максимальну увагу слід приділяти індивідуальному підходу до хворого, диференційній діагностиці, міжнародним стандартам надання медичної допомоги. Без цих умінь неможлива фахова реалізація іноземного студента.

У підготовці за кредитно-модульною системою навчання важливим є рівень організації самостійної роботи студентів. На кафедрах Буковинського державного медичного університету студенти-іноземці повністю забезпечені навчально-методичним матеріалом для аудиторних занять та роботи у позааудиторний час. Бібліотечний фонд систематично поповнюється англомовними підручниками за редакцією іноземних та вітчизняних авторів. Відповідно до сучасних тенденцій розвитку освіти створено належні умови роботи у комп'ютерних мережах для отримання наукової інформації зі світових медичних Internet-ресурсів та електронних підручників. Впроваджено систему модульного об'єктивно-орієнтованого динамічного навчального середовища "Moodle" [7]. Структурованість навчального матеріалу, стислість тексту, логічні схеми та ілюстрації вигідно відрізняють наповнення середовища "Moodle" для іноземних студентів. Можливість самоконтролю, поточного контролю викладачами вихідного рівня знань шляхом тестування студентів та розв'язування ситуаційних завдань у режимі дистанційного навчання підвищує якість засвоєння навчальної дисципліни.

Лекційний курс був і лишається одним із головних складових навчального процесу. Класичне надання теоретичних положень, демонстрація тематичних хворих, доповнення цікавими випадками власної практики ніколи не втратить значимості для іноземних студентів. Однак питання регіональної специфічності реєстру захворювань, діагностики та стандартів лікування, безпеки фармакотерапії потребує мобільності плану лекцій та додаткового часу. Для досягнення поставленої лектором мети та допомоги слухачам розібратися у величезному потоці інформації використовуються мультимедійні технології. Відеоролики, анімаційні ефекти, фотографії та звукові коментарі значно покращують сприйняття слухачами лекційного матеріалу.

Висновок. Отже, використання традиційних класичних та інноваційних підходів викладання базових та клінічних дисциплін сприяє становленню в іноземних студентів загальнокультурної та професійної компетенції. Поєднання гуманістичного ставлення та висококваліфікованих фахових якостей викладацького складу формує авторитетність навчального закладу та позитивну мотивацію в іноземних студентів щодо отримання вищої медичної освіти в Україні.

Література

1. Особливості викладання теоретичних дисциплін студентам факультету підготовки іноземних громадян у вищих медичних навчальних закладах / Т. В. Князевич-Чорна, М. І. Гришук, О. Г. Попадинець, О. В. Бойко // Медична освіта. – 2011. – № 4. – С. 17–19.
2. Мельник С. Перспективи розвитку системи експорту освітніх послуг в Україні / С. Мельник, В. Матросов // Вища школа. – 2012. – № 1. – С. 43–53.
3. Півторак К. В. Формування особистості та мотивації до навчання у студентів медичного університету / К. В. Півторак, І. В. Феджага // Медична освіта. – 2011. – № 4. – С. 28–31.
4. Линовицька О. Соціальне призначення освіти : теоретико-методологічний контекст / О. Линовицька // Вища освіта України. – 2011. – № 4. – С. 10–15.
5. Дубініна В. Г. Оцінка навчання іноземних студентів в умовах кредитно-модульної системи / В. Г. Дубініна, А. І. Рибін, О. В. Кузнецова // Медична освіта. – 2011. – № 3. – С. 76–78.
6. Марченко В. Г. Інтенсифікація навчального процесу на сучасному етапі модернізації системи освіти / В. Г. Марченко, К. А. Степанченко // Проблеми безперервної освіти та науки. – 2011. – № 3. – С. 29–32.
7. Макар Б. Г. Досягнення та проблеми дистанційного навчання / Б. Г. Макар, О. П. Антонюк, О. М. Бойчук // Актуальні питання підготовки медичних та фармацевтичних фахівців у контексті Європейської освітньої інтеграції: тези доп. навч.-метод. конфер. – Чернівці, 2011. – С. 115–116.